

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 107

van **ORRY VAN DE WAUWER**

datum: 26 februari 2019

aan **SVEN GATZ**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Geautomatiseerde vorm van gebarenondertiteling - Project Content4All

Op 29 maart 2018 hadden we in de commissie Media een bespreking over het project Content4All. De VRT maakt deel uit van dit driejarig Europees onderzoeksproject samen met partners uit Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. De opdracht van dit project is de creatie van een 3D tolk gebarentaal, een zogenaamde Avatar. Deze Avatar wordt gebouwd door middel van verzamelde VGT-data (Vlaamse Gebarentaal) en machine learning, en zou op termijn ingezet kunnen worden op televisie als (live) tolk gebarentaal. De adviescommissie VGT ziet het nut in van praktische toepassingen van deze virtuele tolk, maar ziet ook vele praktische problemen en nuances. Dit aankaarten ging moeilijk doordat de VGT-gemeenschap niet betrokken werd bij de aanvang van het project.

De adviescommissie VGT wilde met deze noodkreet ook een ruimer probleem aankaarten. Volgens de commissie slaat de VRT hun advies stelselmatig in de wind, en wordt er geen ingang gevonden om de echte noden en wensen van doven en slechthorenden op tafel te leggen bij de openbare omroep. Het Content4All-project is hierbij volgens hen slechts een symptoom van een groter probleem.

Een klein jaar na onze vorige bespreking van dit onderwerp, vraag ik bij de minister graag een stand van zaken op.

1. Hoe is het Content4All-project tot dusver geëvolueerd?
2. Op welke manier werd de VGT-gemeenschap intussen betrokken bij het Content4All-project? Werd dit project reeds op een andere manier onthaald door de VGT-raadscommissie dan aanvankelijk het geval was?
3. Hoe evolueerde de samenwerking tussen de VRT en de VGT-gemeenschap tijdens het voorbije jaar? Kan de minister een overzicht geven van de dossiers waarbij de VGT advies verleende aan de VRT, en bij welke dossiers de VRT hier ook mee aan de slag ging?

SVEN GATZ

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

ANTWOORD

op vraag nr. 107 van 26 februari 2019

van **ORRY VAN DE WAUWER**

1. Het Content4All-project bestaat uit 2 fases:

- Fase 1: het ontwikkelen van een pilootversie. Daarbij wordt samen met de stakeholders een eerste gebruikersonderzoek uitgevoerd waarbij de mediabeleving van de gemeenschap van Vlaamse Gebarentaligen in kaart wordt gebracht en de gebruiksvoorwaarden (user requirements) van een 'virtual human' als tolk opgelijst.
- Fase 2: De ontwikkelde pilootversie uit fase 1 wordt samen met de stakeholders via een gebruikersonderzoek uitgetest om de virtuele gebarentolk-op-afstand ("remote singer") te evalueren en te toetsen aan de eerdere gebruikersvoorwaarden. Die informatie moet helpen om een verbeterde versie en een eventueel werkbaar "product" te ontwikkelen.

Stand van zaken

- Momenteel zit het project in fase 1: het ontwikkelen van een eerste pilootversie. Die fase bestaat uit het opbouwen van een studio met een virtuele persoon waarbij het tolkproces van een menselijke tolk vertaald wordt naar dat van een virtuele tolk. In dit technisch luik wordt gefocust op de integratie van nieuwe technologie in bestaande werkprocessen.
 - In deze fase werd ook een gebruikersonderzoek uitgevoerd. Dit gebeurde in samenspraak met Doof Vlaanderen, Adviescommissie VGT en Vlaams GebarentaalCentrum. Daarbij werd een persoon voorgesteld vanuit deze stakeholders om het onderzoek uit te voeren. Dit kwalitatieve gebruikersonderzoek onderzocht het mediagebruik bij de eindgebruikers en ging op zoek naar de geschikte parameters die een virtuele tolk moet hebben om tot een "minimaal levensvatbaar product" te komen. De resultaten van dat onderzoek worden momenteel verwerkt. Ze zullen als basis dienen voor de visualisatie van de virtuele tolk, en het bepalen van de toepassingsgebieden.
2. Volgens de VRT is er sprake van een positieve betrokkenheid van de gemeenschap van Vlaamse Gebarentaligen.

Dit kan volgens de VRT aangetoond worden met volgend overzicht van vergaderingen en contacten in 2018 en 2019:

- Voor het gebruikersonderzoek waren er verschillende vergaderingen met de VGT-gemeenschap (in de periode juni-september 2018). Telkens werd het gebruikersonderzoek door de VRT (in naam van Content4All) toegelicht, werden vragen geanalyseerd en correcties voorgesteld door Doof Vlaanderen, Adviescommissie VGT en VGTC.
- Op 8 oktober 2018 organiseerde de VRT een "toegankelijkheidsoverleg" met onder andere de belangengroepen voor slechthorenden en slechtzienden. Een update van het Content4All-project werd er voorgesteld aan de vertegenwoordigers van Doof Vlaanderen en de Adviescommissie VGT.

- Op 11 december 2018 werd een update gegeven van het Content4All-project aan De Adviescommissie VGT op het departement Cultuur, Jeugd en Media.
 - Op 6 februari 2019, was er een workshop "Beyond the Media and Convergence accessibility" bij de Europese Unie in Brussel (georganiseerd door de H2020-projecten rond toegankelijkheid). Voor deze workshop werden ook Doof Vlaanderen, Adviescommissie VGT en VGTC uitgenodigd. Op die manier konden zij de meeste partners van het project Content4All ontmoeten.
 - Op 8 februari 2019, organiseerde de Universiteit Antwerpen het evenement Open Toegankelijkheid. Het team achter Content4All presenteerde er het project aan verschillende stakeholders van de gemeenschap Vlaamse Gebarentaligen.
3. - De VRT stelt zich steeds constructief op in haar contacten met de VGT-gemeenschap. De omroep kan evenwel niet ingaan op alle verzoeken vanuit die gemeenschap omdat hij niet beschikt over onbeperkte financiële middelen en omdat de kwaliteit van haar producties steeds moet bewaard blijven.
- De VRT voert haar beheersovereenkomst bovendien loyaal uit. In deze context betekent dat ook dat zij de vooropgestelde doelstellingen en performantiemaatstaven met betrekking tot toegankelijkheid (zoals haar aanbod met Vlaamse Gebarentaal), zo goed mogelijk probeert te realiseren.
- Zoals werd aangetoond in het antwoord op deelvraag 2 was er in 2018 geregeld contact met de VGT-gemeenschap.
Op 8 oktober bijvoorbeeld organiseerde de VRT een ontmoeting met verschillende belangenverenigingen over toegankelijkheid van het VRT-aanbod. Verenigingen van doven en slechthorenden waren daarbij aanwezig.
Op het overleg werden de VRT-initiatieven en -plannen inzake toegankelijkheid van het aanbod (zoals ondertiteling en Vlaamse Gebarentaal) besproken. Daarnaast werd van gedachten gewisseld over projecten met betrekking tot digitale toegankelijkheid en innovatie, zoals het Content4All-project.
- Advies binnen het kader van Content4All gebruikersonderzoek
Content4All is een project waarbij eindgebruikers de ontwikkelde technologie uittesten en valideren. Voor dit validatieproces wordt een beroep gedaan op de VGT-gemeenschap. Concrete invulling van deze validatie gebeurt door middel van twee gebruikersonderzoeken in de twee fases van het project. De VGT-gemeenschap kreeg alvast in de eerste fase de mogelijkheid om de vragenlijst voor het gebruikersonderzoek aan te passen, te corrigeren en aan te vullen waar nodig.
Vanuit de VGT-gemeenschap werd bovendien een onderzoeker aangeduid om met deze vragenlijst het onderzoek uit te voeren bij eindgebruikers. De eindgebruikers waren leden van de VGT-gemeenschap in Vlaanderen. Daarbij werd op vraag van VRT gezocht naar een divers publiek (qua leeftijd, gender, spreiding Vlaanderen en afkomst).